

Projekt z dnia 18 listopada 2014 r.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 2014 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz
ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę
prawnego ustanowionego z urzędu**

Na podstawie art. 22³ ust. 2 oraz art. 22⁵ ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 637 i 993) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 2 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Zasadzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy radcy prawnego, a także charakter sprawy i wkład pracy radcy prawnego w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.";

2) po Rozdziale 3 dodaje się Rozdział 3a w brzmieniu:

„Rozdział 3a

Stawki minimalne w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia

§ 12a. 1. Stawki minimalne wynoszą w sprawie objętej:

- 1) dochodzeniem - 180 zł;
  - 2) śledztwem - 300 zł.
2. Stawki minimalne za obronę wynoszą:
- 1) przed sądem rejonowym w postępowaniu szczególnym - 360 zł;
  - 2) przed sądem rejonowym w postępowaniu w sprawach o wykroczenia - 180 zł;
  - 3) przed sądem rejonowym w postępowaniu zwyczajnym lub przed wojskowym sądem garnizonowym - 420 zł;

- 4) przed sądem okręgowym jako drugą instancją lub przed wojskowym sądem okręgowym jako drugą instancją - 420 zł;
- 5) przed sądem okręgowym jako pierwszą instancją lub przed wojskowym sądem okręgowym jako pierwszą instancją oraz przed sądem apelacyjnym - 600 zł;
- 6) przed Sądem Najwyższym - 600 zł.

3. Stawki minimalne wynoszą za sporządzenie i wniesienie kasacji:

- 1) w sprawie, w której w pierwszej instancji orzeczenie wydał sąd rejonowy lub wojskowy sąd garnizonowy - 360 zł;
- 2) w sprawie, w której w pierwszej instancji orzeczenie wydał sąd okręgowy lub wojskowy sąd okręgowy - 600 zł.

4. Stawki minimalne wynoszą:

- 1) za czynności w sprawie o wznowienie postępowania oraz w sprawie o podjęcie postępowania warunkowo umorzonego - 360 zł;
- 2) za sporządzenie opinii o braku podstaw wniosku o wznowienie postępowania, za sporządzenie opinii o braku podstaw do wniesienia kasacji oraz braku podstaw do stwierdzenia nieważności orzeczenia w postępowaniu karnym - 360 zł;
- 3) za sporządzenie środka odwoławczego w wypadku, gdy sporządzający nie występuje przed sądem – 360 zł.

5. Stawki minimalne wynoszą za obronę w sprawach o wydanie wyroku łącznego – 120 zł.

6. Stawki minimalne wynoszą za prowadzenie spraw o odszkodowanie za niesłuszne skazanie lub ukaranie, aresztowanie lub zatrzymanie, w tym spraw wynikających z przepisów o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego - 120 zł. Przepisu § 6 nie stosuje się.

7. Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio do opłat za czynności w postępowaniu karnym i odpowiednio w postępowaniu w sprawach o wykroczenia pełnomocnika powoda cywilnego, pełnomocnika pokrzywdzonego, pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego lub oskarżyciela prywatnego.

§ 12b. 1. Stawki minimalne wynoszą za dokonanie określonej czynności procesowej w toku postępowania sądowego - 25% stawki minimalnej przewidzianej za obronę w sprawie, w której ta czynność ma być dokonana.

2. Stawki minimalne wynoszą za udział w posiedzeniu sądu dotyczącym przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania oraz rozpoznania zażalenia na zastosowanie lub przedłużenie tego środka zapobiegawczego - 50% stawki minimalnej.

3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do opłat za dokonanie określonej czynności procesowej w toku postępowania sądowego przez pełnomocnika powoda cywilnego, pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego lub oskarżyciela prywatnego.

4. W przypadkach określonych w ust. 1-3 suma opłat za obronę lub reprezentowanie jednej osoby przez tego samego radcę prawnego nie może przekroczyć stawki minimalnej.

§ 12c. Stawki minimalne wynoszą za obronę przed sądem w postępowaniu wykonawczym:

- 1) w sprawie o odroczenie lub przerwę w wykonywaniu kary - 180 zł;
- 2) w sprawie o wykonanie warunkowo zawieszanej kary - 180 zł;
- 3) w sprawie o warunkowe przedterminowe zwolnienie lub odwołanie takiego zwolnienia - 120 zł;
- 4) za czynności związane z wykonywaniem kary ograniczenia wolności oraz wykonywaniem środków zabezpieczających - 120 zł;
- 5) za prowadzenie sprawy o zatarcie skazania lub ukarania - 120 zł;
- 6) za prowadzenie sprawy o ułaskawienie - 240 zł;
- 7) za pozostałe czynności w postępowaniu wykonawczym - 240 zł.

§ 12d. W sprawach, w których rozprawa trwa dłużej niż jeden dzień, stawka minimalna ulega podwyższeniu za każdy następny dzień o 20%.

§ 12e. Za obronę kilku osób lub reprezentowanie kilku osób pobiera się opłatę od każdej z tych osób.";

- 3) uchyla się § 13;
- 4) w § 14 uchyla się ust. 1;
- 5) w § 15 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

"1) opłatę w wysokości nie wyższej niż 150% stawek minimalnych, o których mowa w rozdziałach 3-4, oraz".

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2015 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie zostało przygotowane na podstawie upoważnienia zawartego w podstawie art. 22³ ust. 2 oraz art. 22⁵ ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 637 i 993).

Konieczność wprowadzenia nowelizacji przedmiotowego aktu prawnego, regulującego m.in. wysokość stawek minimalnych opłat za czynności radców prawnych wynika z art. 82 Kodeksu postępowania karnego, który w brzmieniu nadanym mu przez art. 1 pkt 27 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1247) wejdzie w życie w dniu 1 lipca 2015 r. Wiąże się on ze zmianami wprowadzanymi na podstawie art. 5 tej ustawy. W tym samym dniu wejdzie w życie zmieniony art. 94 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2014 r. poz. 635, z późn. zm.), stanowiący, że obwiniony ma prawo do ustanowienia obrońcy, którym może być wyłącznie adwokat lub radca prawny.

Celem projektowanej nowelizacji jest zatem określenie wysokości stawek minimalnych opłat za dokonanie czynności przez radcę prawnego oraz ponoszonych przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w sprawach karnych.

Nadto uregulowania wymaga kwestia wysokości stawek minimalnych opłat za dokonanie przez radcę prawnego określonej czynności procesowej w toku postępowania sądowego, jak również za udział w posiedzeniu sądu dotyczącym przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania oraz rozpoznania zażalenia na zastosowanie lub przedłużenie tego środka zapobiegawczego.

Potrzeba powyższej regulacji wynika z faktu, że w dniu 1 lipca 2015 r. ma wejść w życie art. 80a § 1 i 2 oraz art. 87a § 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego dodane na mocy art. 1 pkt 23 i 29 ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, a nadto art. 249 § 5 k.p.k. w brzmieniu nadanym mu na podstawie art. 1 pkt 68 tej ustawy. Ostatni ze wskazanych przepisów k.p.k. będzie miał zastosowanie do podejrzanego w postępowaniu przygotowawczym. na podstawie art. 71 § 3 k.p.k.

Przepisy art. 80a § 2 k.p.k. wprowadza nową instytucję - wyznaczenia obrońcy z urzędu celem udziału jedynie w określonej czynności procesowej w postępowaniu sądowym, zaś art. 87a § 2 w takim samym celu - pełnomocnika z urzędu na wniosek strony innej niż

oskarżony. Obie instytucje służyć mają uelastycznieniu przepisów o udziale w postępowaniu obrońcy lub pełnomocnika z urzędu i zapobiegać sztucznemu często utrzymywaniu w/w w dalszym toku postępowania, albo wymuszaniu rozstrzygnięć o zwolnieniu ich z dalszych obowiązków. Wyznaczenie następuje na zasadach określonych w art. 80a § 1 i art. 87a § 1 k.p.k., a zatem na wniosek oskarżonego lub strony innej niż oskarżony. Związane jest to z możliwością obciążenia oskarżonego powstałymi z tego tytułu kosztami w zależności od wyniku postępowania. Nie ulega bowiem zmianie zasada przewidziana w art. 627 k.p.k., a odnosząca się do zasądzenia kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (art. 616 § 2 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k.). Zasada ta odnosi się również do kwestii kosztów sądowych powstałych w wyniku ustanowienia oskarżonemu, na podstawie art. 249 § 5 zdanie drugie k.p.k. obrońcy z urzędu dla zapewnienia mu obrony formalnej – prawa do udziału obrońcy w posiedzeniu sądu dotyczącym przedłużenia tymczasowego aresztowania oraz rozpoznawania zażalenia na jego zastosowanie lub przedłużenie. Ten ostatni przepis ma zastosowanie również do podejrzanego w postępowaniu przygotowawczym na podstawie art. 71 § 3 k.p.k.

Niezbędnie stało się więc zmodyfikowanie rozporządzenia wykonawczego Ministra Sprawiedliwości dotyczącego opłat za czynności radców prawnych, aby objąć nim także opłaty dla obrońcy z urzędu (pełnomocnika z urzędu) ustanowionego ad hoc tylko do określonej czynności procesowej w toku postępowania sądowego oraz z tytułu udziału obrońcy w posiedzeniu, o którym mowa w art. 249 § 5 k.p.k. W związku z mającym wejść w życie art. 80a § 2 i art. 87a § 2 k.p.k. proponuje się wprowadzenie regulacji prawnej w proponowanych przepisach § 12b ust. 1 i 3. Natomiast propozycja przepisu § 12b ust. 2 związana jest ze zmianą przepisu art. 249 § 5 k.p.k. Wprowadzenie odrębnego przepisu dotyczącego opłaty z tytułu udziału obrońcy w posiedzeniu sądu dotyczącym przedłużenia tymczasowego aresztowania oraz rozpoznawania zażalenia na jego zastosowanie lub przedłużenie, w odróżnieniu od innych czynności procesowych, do udziału w których może zostać wyznaczony, wynika z faktu, iż czynności te dotyczą kwestii związanych z pozbawieniem wolności oskarżonego (podejrzanego). Wymagają często wyższych nakładów pracy i czasu obrońcy niż w przypadku udziału w innych czynnościach procesowych.

Wysokość stawek minimalnych w tych przypadkach została ukształtowana w sposób ułamkowy (procentowy), przy czym wysokość ich w pierwszym przypadku wynika z tego, że

dotyczy kwestii incydentalnych, stanowiących pewną część postępowania karnego, zaś w drugim na wysokość stawki minimalnej miały wpływ względy przedstawione wyżej.

Wprowadzenie jednolitych stawek minimalnych będzie miało pozytywny wpływ na realizację zasady dostępności do sądu oraz zwiększenie dostępności do fachowej pomocy prawnej.

Natomiast zaproponowane rozwiązanie prawne w § 12b ust. 4 przewiduje wprowadzenie mechanizmu uniemożliwiającego wykorzystanie instytucji przewidzianych w art. 80a § 1 i 2, art. 87a § 1 i 2 oraz art. 249 § 5 k.p.k. do mnożenia kosztów ponad wysokość stawek minimalnych przewidzianych dla danej formy postępowania przygotowawczego, za obronę przed sądem lub za prowadzenie sprawy. Z uwagi na to proponuje się aby wysokość opłat przewidzianych w § 12b ust. 1-3 nie przekroczyła stawek minimalnych.

Przepis § 2 ust. 1 rozporządzenia przewiduje, że zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Z uwagi na to, iż zgodnie z nowym brzmieniem art. 82 k.p.k., mającym wejść w życie z dniem 1 lipca 2015 r. obrońcą w postępowaniu karnym może być osoba uprawniona do obrony nie tylko według przepisów o ustroju adwokatury, ale i osoba uprawniona do obrony według przepisów ustawy o radcach prawnych, zachodzi potrzeba zmiany wskazanego przepisu poprzez zamianę słów "pełnomocnika" na "radcę prawnego".

W związku z propozycją regulacji prawnych zawartych w proponowanych przepisach § 12a ust. 6 i 7, § 12d i § 12e zbędne stały się regulacje zawarte w § 13 i § 14 ust. 1 rozporządzenia, dlatego też proponuje się ich uchylenie (§1 pkt 3 i 4 projektu rozporządzenia).

Zmiana brzmienia § 15 pkt 1 jest wynikiem dodania Rozdziału 3a.

Projekt przewiduje, że rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 lipca 2015 r., a zatem w dniu wejścia w życie nowelizacji wprowadzającej art. 80a, art. 82, art. 87a i art.249 § 5 k.p.k.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie - Rządowy Proces

Legislacyjny zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz § 52 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2013 r. poz. 979), zaś w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości został zamieszczony odnośnik kierujący do odpowiedniej strony BIP RCL.

Projektowana regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Za zgodność pod względem
prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym

DYREKTOR
Departamentu Prawa Karnego

Tomasz Darkowski

[Uwaga! To jest uzasadnienie do tekstu pierwotnego. Redakcja INFORLEX.PL]